

נוסעים והולכים בדרכים

באותן שנים של תחילת המאה היו איכרי מטולה ברובם אנשים שומרי מסורת.²¹

נסיעות להשתתח על קברות צדיקים היו חלק מהחיכים. נסעו לטבריה לפחות מאיר בעל הנס, נסעו להתייר נדורים. נסעו גם לצרכי רפואי. לכל מיני צורכים.

כיצד נסעו? רכיבה על גב בהמה, פירדה או סוס, הייתה האפשרות היחידה לנסוע לפני שנשללו דרכים. משכيري הפרדות היו אנשים שאומנו בהם בכם.

קרוו להם "מוקרים"²² לרוב בני העדה הספרדית, לבושים כערבים. לכל אחד מהם היו שתיים-שלוש פרדות עם אוכפים. הפרדות היו מאומנות ללבת בשורה. ראש הפירדה היה קשור, וזאת כדי למנוע מצב שכאש הירא רואה עשב, ומרכינה את ראהה כדי לאכול - הרוכב מחלק קדימה עד ראש הבהמה.

ניתן היה לשכור חמור או פרד יחיד.

אפשר היה לראות פרד מהלך בשבייל, מוביל אותו ה"מוקר" ועל האוכף מתנדנדת אשה על כרמים וכסתות והגבר הולך לצדדים ברגנל.

זאת בעיקר בדרכם לטבריה, כאשר ההליכה בירידה איננה קשה יחסית ואפשר לחסוך כספ.

יהודים מצידון היו עוברים במטולה בדרכם למירון. לרוב כדי לקיים נדר, עלות לקברים הקדושים במירון, להדלקת שמן על קברו של ר' שמעון בר-יוחאי, להביא בנים להילולה בלבד בעומר לتفسורת הראשונה.²³

בכל שנה לקרהת ל"ג בעומר היו רואים אותם מגיעים בקבוצה, כשבראשם דגל הגברים ברגנל, והנשים והילדים על גבי פרדות. כך היו הולכים עד מירון,²⁴ בשירה בערבית ובעברית: "בר-יוחאי נשחת אשריך שמן שwon מהבריך". בתלבושים לא נבדלו היהודי צידון מהערבים, וכן בשפותם.

בצדון הייתה קהילה יהודית שכנה בשכונה מיוחדת. בעיר צור, עיר קטנה, לא היו יהודים. הוזממתי פעמיים ל"סדר פסח" בבית משפחה בצדון. היה זה כאשר נלקחתי לעבודת האבא התורכי ובמערב פסח היהתי בצדון.

אבא היה רוכב לבכירות פעםיים-שלוש בשנה, ולרובלקח אותו איתו.

(רוחמה אחותי הייתה מותלונת על כך...).